

Industrirådet har i årevis presset på for at få gennemført sådanne ændringer. Alligevel måtte regeringen lide den tort at blive undsagt af Industrirådets direktør, Ove Munch, på et offentligt møde i København den 25. januar. Ove Munch udtalte »tvivl om, hvor kløgtigt det var af regeringen at indflette u-landshjælp i et program om investeringsfremme«. Industrirådet foretrækker givetvis at få erhvervslivets interesser varetaget med lidt større diskretion.

I modsætning til regeringen har Ole Bang-udvalget i sin betænkning om »principperne for den danske bistand til udviklingslandene« (betænkning nr. 958/1982) foreslået en lang række ændringer af u-landsbistanden. I de fleste spørgsmål har udvalget delt sig i et flertal og et mindretal. Langt de fleste af de forslag, som flertallet fremlægger, vil faktisk gøre dansk u-landsbistand bedre forstået på den måde, at bistanden i højere grad vil sigte mod at gavne de fattige befolkninger i u-landene. Alligevel er forslagene til ændringer så forsigtigt udformet, at selv om de alle blev realiseret, ville dansk u-landshjælp ikke blive væsensforskellig fra i dag. Det skyldes bl.a., at udvalget ikke har sat spørgsmålstejn ved de nuværende fire hovedmodtagerlande, hvor man for i hvert fald de tre's vedkommende (Kenya, Indien, Bangladesh) må være yderst skeptisk over for mulighederne for i praksis at nå ud til de fattige.

Dette forslag til folketingsbeslutning tager udgangspunkt i Ole Bang-udvalgets betænkning og en række af de forslag, som udvalgets flertal har stillet. På nogle punkter er de forslag, VS stiller, stort set på linje med Ole Bang-udvalgets flertal. På andre punkter er VS' forslag langt mere radikale. Hvis u-landshjælpen faktisk blev udformet efter de retningslinjer, VS opstiller, så ville u-landshjælpen blive radikalt anderledes – og langt mere progressiv – end i dag. Det betyder ikke, at man så var garanteret mod fejltagelser og fiaskoer. Men det ville betyde langt større mulighed for, at hjælpen faktisk nåede frem til de værdigt trængende og i en form, hvor der for alvor blev tale om hjælp til selvhjælp.

VS kunne godt stille forslag om endnu mere radikale ændringer af u-landsbistanden. F.eks. kunne VS foreslå, at der fra det ene år til det andet skete en udskiftning af de nuværende hovedmodtagerlande med mere progressive lande, hvor hjælpen har større mulighed for at leve op til sit formål. Men både af hensyn til de pågældende lande og af hensyn til realismen i forhold til den hjemlige debat har VS foreslået, at omlægningen gennemføres gradvis. Tilsvarende ville VS gerne

med ét slag reducere EF-bistanden til nul, men i og med det danske EF-medlemskab ligger det lidt tungt. På nogle punkter har VS bevidst lagt sig tæt op ad de forslag, flertallet i Ole Bang-udvalget har fremsat, i en bestræbelse på at øge chancen for en bredere tilslutning til forslagene.

Der er formentlig ingen realistisk udsigt til, at de samlede retningslinjer, VS opstiller, skulle blive vedtaget. Det er klart, at en række af punkterne hænger sammen og tegner omridsene af en samlet politik for bistand til u-landene. Men det er også klart, at en række punkter kan vedtages hver for sig, og der vil så i alle tilfælde være tale om en forbedring af u-landsbistanden.

VS' forslag er med forsæt begrænset til det samme område som Ole Bang-udvalgets forslag: bistand til u-landene. Det er det, debatten drejer sig om i denne tid, og det er på dette område, der er chance for at få vedtaget nogle ændringer. Men i en større sammenhæng er det en alvorlig skavank. Der er under alle omstændigheder snævre grænser for, hvor meget der kan udrettes ved hjælp af u-landsbistand. Forslag, der for alvor skal pege frem mod en løsning af problemerne, må behandle de samlede relationer mellem i-lande og u-lande – økonomiske, politiske, militære. Udviklingsproblemerne i den tredje verden er skabt af deres koloniale fortid og deres nuværende placering i det internationale kapitalistiske system. For alle u-lande spiller handel og investeringer en langt større rolle end u-landsbistand. Fjernelse af uligheder og undertrykkelse forudsætter et opgør med hele det økonomisk-politiske system, der er årsag til ulighed og undertrykkelse.

Det klares imidlertid ikke med et beslutningsforslag i det danske folketing!

Bemærkninger til forslagets enkelte punkter

ad 1

Forslagets ordlyd er næsten ordret enslydende med Ole Bang-udvalgets centrale forslag (side 73 i betænkningen). Ordlyden er strammet op på ét punkt. VS mener ikke, det er nok, at bistanden »siger mod« de fattige, men foretrækker formuleringen »skal bidrage til . . .«. Det kan man naturligvis aldrig være 100 pct. sikker på trods gode hensigter. Men hvis det – f.eks. i Bangladesh – kan sandsynliggøres, at en bistand, der »siger mod« de fattige, rent faktisk gavner nogle mere velstillede, så bør bistanden i stedet ydes til de fattige i et andet land, hvor der er større udsigt til, at det i praksis bliver dem, der får glæde af hjælpen, jfr. punkt 2.